

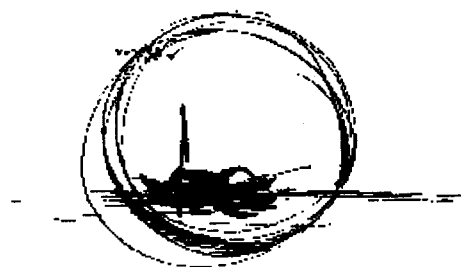
THÂN PHẬN GẢ CÙNG TỬ

Mỹ Châu

Sau khi thấy Phật thọ ký cho Ngài Xá-lợi-phất sẽ thành Phật ở đời vị lai, các Ngài Ca Diếp, Mục Kiền Liên, Tu Bồ Đề, Ca Chiên Diên là bốn đại đệ tử của Phật nhận hiểu được Phật tánh sẵn có nơi mỗi người, nghĩa là Phật quả các Ngài cũng được dự phần. Do ngộ được điều này, nên các Ngài không còn kẹt ở quả vị Thanh Văn nữa. Không vui mừng nào hơn, ví như người bần cùng tự nhiên nhận được gia tài vô giá, một điều mà các Ngài không nghĩ tới bao giờ. Do đó, các Ngài đã nói thí dụ Gả Cùng Tử để trình bày sở ngộ của mình lên Đức Phật. Điều này cũng giống như các thiền sư trình kiến giải vậy. Câu chuyện này nằm trong phẩm Tín Giải thứ tư của kinh Pháp Hoa.

Dùng hình ảnh Gả Cùng Tử để nói lên thân phận của mình, các Ngài kể: "Lúc bé thơ, có người đã trốn cha mà rong chơi, lang thang trôi nổi đó đây, nghèo cùng đến phải xin ăn để sống qua ngày. Rồi tình cờ trở về quê cũ không hay biết. Người cha tìm con không được, nhưng lúc nào cũng mong ngóng con về. Nhà ông rất giàu, sản nghiệp to lớn mà không người kế thừa. Cùng tử đi ngang trước nhà, thấy cha đang ngồi trên ghế cao uy nghi, với bao người hầu cận. Người con không nhận ra cha mình, nhưng ông trưởng giả trong nhà nhìn thấy biết ngay là đứa con thất lạc. Vì vậy ông vui mừng cho người đuổi theo bắt lại. Nhưng con ông quen lối nghèo hèn, sợ người quyền thế, cao sang nên kinh hãi ngất xỉu. Thương con trí nhỏ, ông đã bày kế để dẫn dụ từ từ. Lúc đầu mượn vào nhà để hốt phân nhỏ, nhân đó được gần gũi mà khuyên nhắc con siêng năng làm việc. Sau đó cho làm quản gia trông coi việc thu xuất trong nhà, lần lần công việc trong nhà nhút nhút người con đều rành rõ. Khi thấy con đã lần quen và đã đến lúc ông phải nói lên sự thật, ông trưởng giả mời thân tộc, vua quan đến rồi tuyên bố chàng Cùng Tử là đứa con thất lạc mà ông đã cố tìm kiếm từ trước đến giờ. Bây giờ ông suy yếu sắp lìa đời, tất cả sản nghiệp của ông nay trao lại cho đứa con này. Chàng cùng tử rất đổi vui mừng vì được gia tài quý báu, một việc chưa từng dám nghĩ đến mà nay tự được.

Các Ngài tự ví mình là gả cùng tử nghĩa là người nghèo cùng khốn khổ. Vì vô minh ngu muội nên đã rời xa bản tâm thanh tịnh của mình (trốn cha đi rong chơi). Rồi vì

vô số vọng tưởng kéo lôi nên phải lang thang khắp đó đây. Nghĩa là vì chạy theo vọng niệm mà tạo ra nghiệp chướng để phải trôi lăn trong cõi ta bà để trả nghiệp quá khứ, rồi cùng lúc tạo tiếp thêm nghiệp vị lai. Cứ như thế không biết bao nhiêu đời kiếp. Nhưng vì Phật tánh sẵn có và luôn hiện hữu nơi mỗi chúng sanh (nhưng các Ngài đâu có biết), gả cùng tử đã trở về bản quốc, như người lưu lạc tha phương, đầu quê hương cách trở bao xa rồi cũng có lúc được quay về cố quốc. Với những bụi trần vây bám bao đời kiếp, đã tạo nên sự cách biệt giữa cha con (vì vô minh che mờ tánh giác). Đứa con không sao nhìn được cha mình, nhưng người cha thì nhận ra ngay đứa con thất lạc bao năm của mình (tánh giác luôn hằng hữu).

Vì luôn sống trong cảnh bần cùng, nên gả cùng tử đã mau chân chạy khỏi nơi cao sang, mà lý ra phải là mái ấm muôn đời của mình. Hiểu được căn tánh hạ liệt của con, ông trưởng giả đã dùng phương tiện dẫn dụ từ từ. Cùng tử ý chí hạ liệt chỉ cần sự ăn mặc, sống qua ngày. Cho nên no cơm, ấm áo là đã mãn nguyện rồi, không còn tìm cầu gì thêm nữa (điều này chỉ cho sự bằng lòng an trụ nơi Niết Bàn Tiểu Thừa của các Ngài). Nhờ lòng từ vô biên của Phật, vị cha lành sáng suốt đã hướng dẫn từng bước. Thuê mướn quét dọn phân nhỏ là để đứa con gột rửa lần tâm tánh si mê. Rồi sau đó vừa sách tấn siêng năng, vừa giao phó thêm trọng trách để lần nâng cao trình độ quản trị của người con. (Tuy được sống cạnh Phật, được sự quan tâm khuyến khích của Phật, các Ngài chỉ làm tròn bổn phận theo khả năng sẵn có của mình, chứ không nghĩ đến việc cố gắng tiến tu để thành Phật, vì cho đó là việc ngoài tầm tay của mình. Các Ngài thông hiểu giáo pháp rạch ròi, có thể giảng giải cho ai cầu học, còn các Ngài thì an phận nơi các quả vị Thanh Văn đã chứng đắc. Đến khi thấy Phật thọ ký cho ngài Xá Lợi Phất, các Ngài mới bừng tỉnh). Tự tin vào sức làm việc và tài quản lý của mình, là dẹp trừ được căn tánh hạ liệt, dẹp bỏ kiến chấp Tiểu Thừa để sẵn sàng tiến đến Phật thừa. Giờ đây cha già tuyên bố trao trọn gia sản cho con thì không còn gì vui mừng hơn nữa. Không phải chỉ mừng vì được gia tài vô giá mà còn mừng vì mình sẽ cai quản nó một cách tốt đẹp có lợi ích.

Gả cùng tử còn là hình ảnh của chúng ta, những người con lưu lạc đang lang thang nơi cõi ta bà. Vì nghiệp